

Projekt „Eesti 20. sajandi (1870–1991) sõjalise ehituspärandi kaardistamine ja analüüs”

Meriküla 10-tolline patarei Narva-Jõesuu linnas Ida-Viru maakonnas

Sisukord

1. Kohustuslikud andmed	2
2. Asukoha skeemid	3
3. Fotod.....	9
4. Täiendav info.....	38

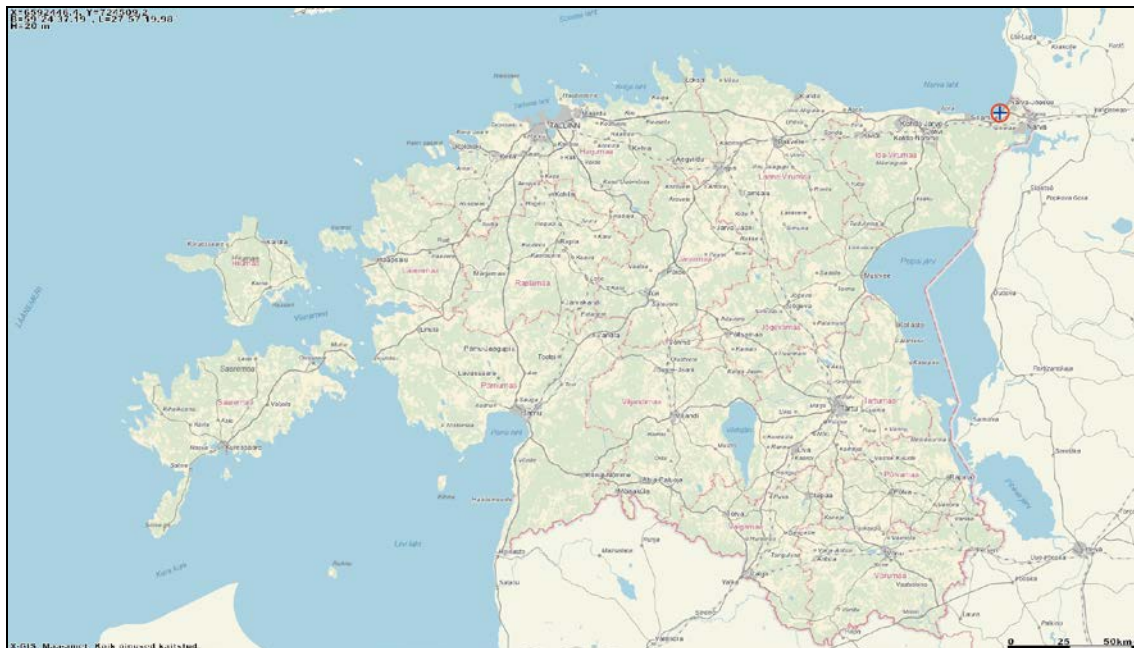
Koostajad:
Ain Tähiste
Mart Mõniste

**Kärdla
2017**

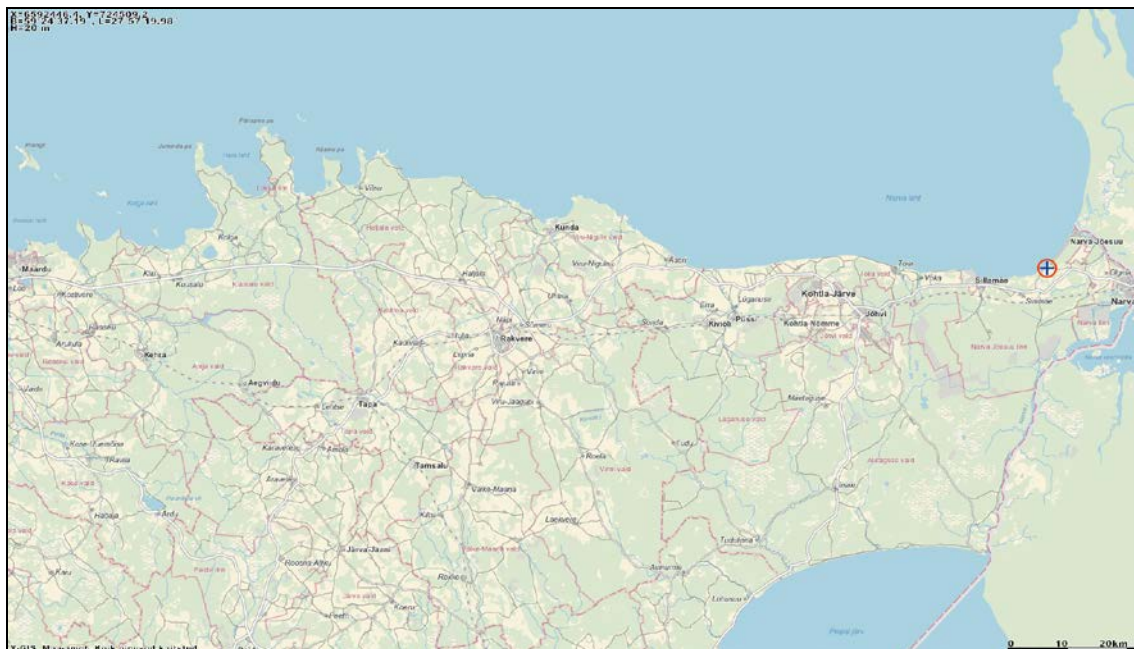
1. Kohustuslikud andmed

1.1	Algne nimetus	Meriküla 10-tolline patarei
1.2	Hilisem(ad), sh praegune(sed) nimetus(ed)	
1.3	Aadress	Ida-Viru maakond, Narva-Jõesuu linn, Meriküla küla. Lähiaadress: Kantsipealse (22 ha), tunnus: 85101:002:0420
1.4	Koordinaadid	59°24'37.51", 27°57'20.55"
1.5	Algne teave, sh ajalugu	
1.6	Praegune funktsioon	kasutuseta
1.7	Seisukorra hinnang	Võssa kasvanud
1.8	Ümbruse lühikirjeldus	Meriküla 6-tollise patarei positsioon on 250 m kaugusel.
1.9	Joonised	Hoonete ja asukoha skeemid (12)
1.10	Fotod	Tänapäevased fotod (57)
1.11	Seotud ehitised	
1.12	Põhiüksus	
1.13	Lisateave	H. Gustavsoni andmetel 10-tolliseid kahureid üles ei seatudki. Vabadussõja ajal üritati positsiooni ümber ehitada 6-tolliste suurtükkide jaoks, aga see osutus liiga kulukaks, pealegi oli patarei front vales suunas.
1.14	Töö teostamise aeg	Välitööde aeg 2.11.2017
1.15	Koostaja andmed	Ain Tähiste, Mart Mõniste

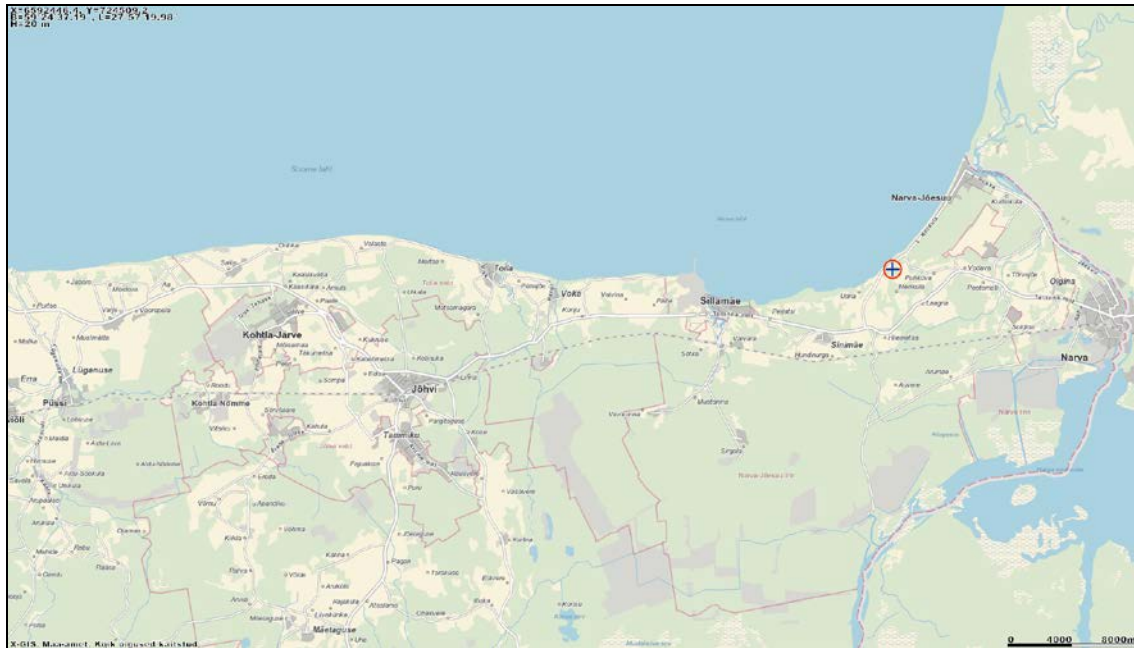
2. Asukoha skeemid



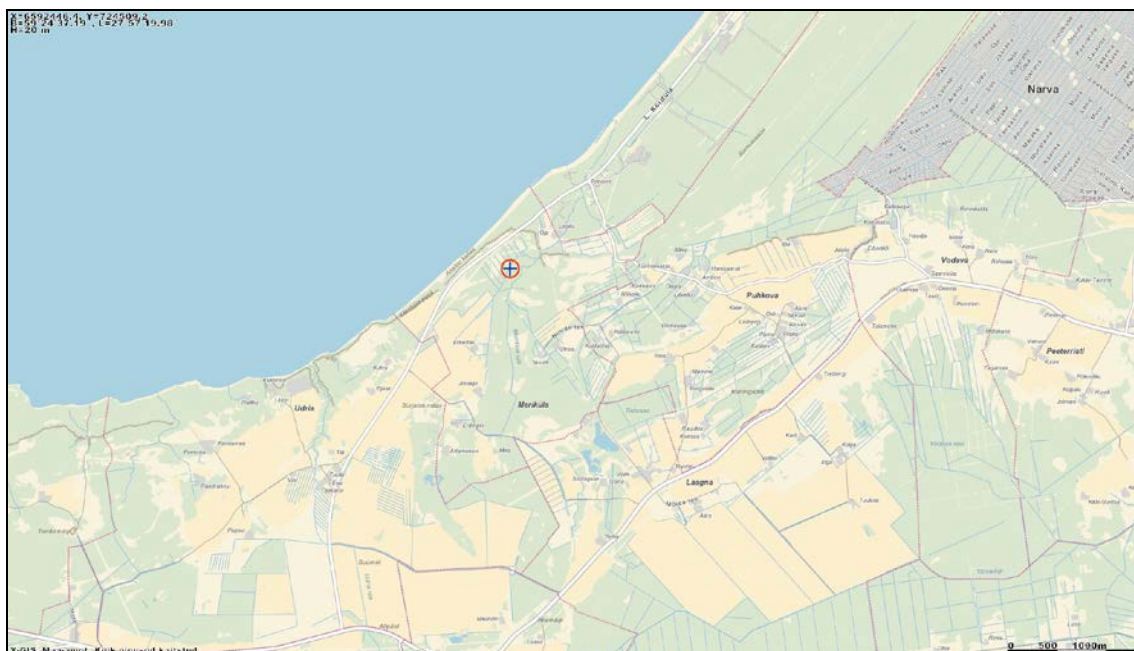
Skeem 1. Meriküla 10-tolline patareid Ida-Virumaal Narva-Jõesuu linnas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



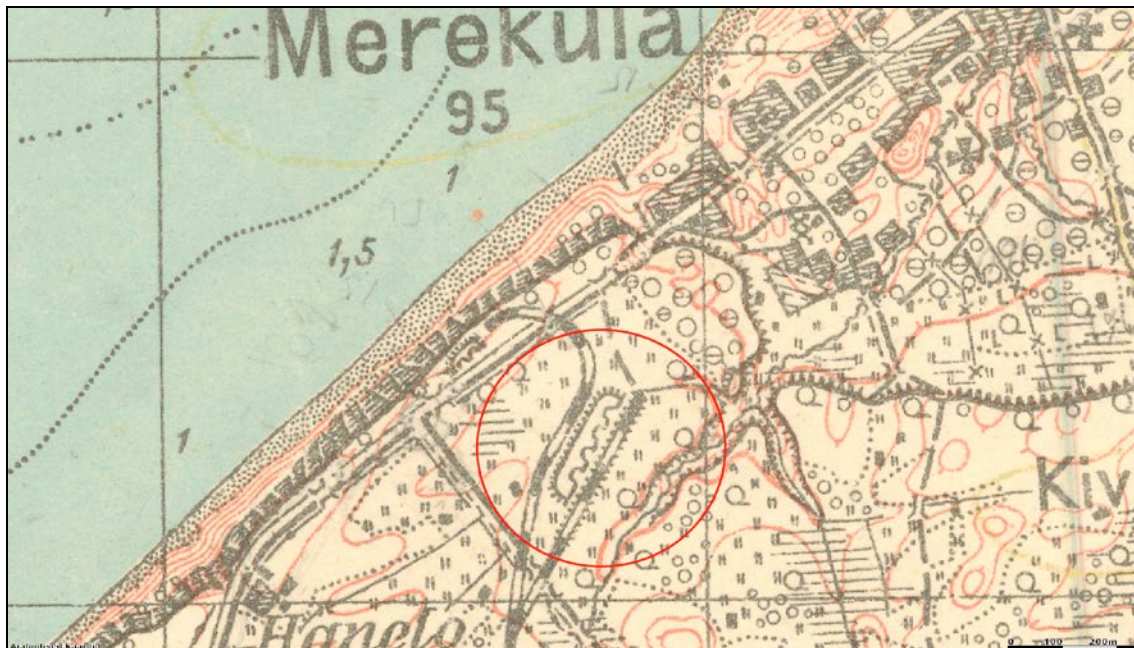
Skeem 2. Meriküla 10-tolline patareid Ida-Virumaal Narva-Jõesuu linnas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



Skeem 3. Meriküla 10-tolline patareid Narva-Jõesuu linnas Merikülas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



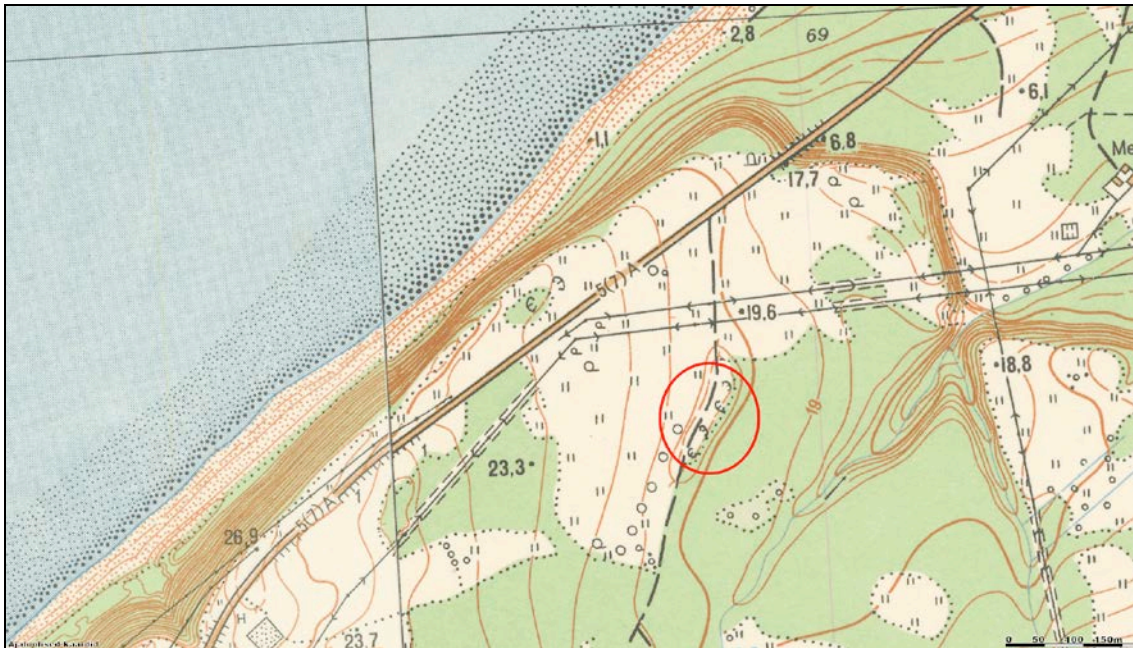
Skeem 4. Meriküla 10-tolline patareid Narva-Jõesuu linnas Merikülas.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



Skeem 5. Meriküla 10-tolline patarei 1923. aasta kaardil.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



Skeem 6. Meriküla 10-tolline patarei 1948. aasta kaardil.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



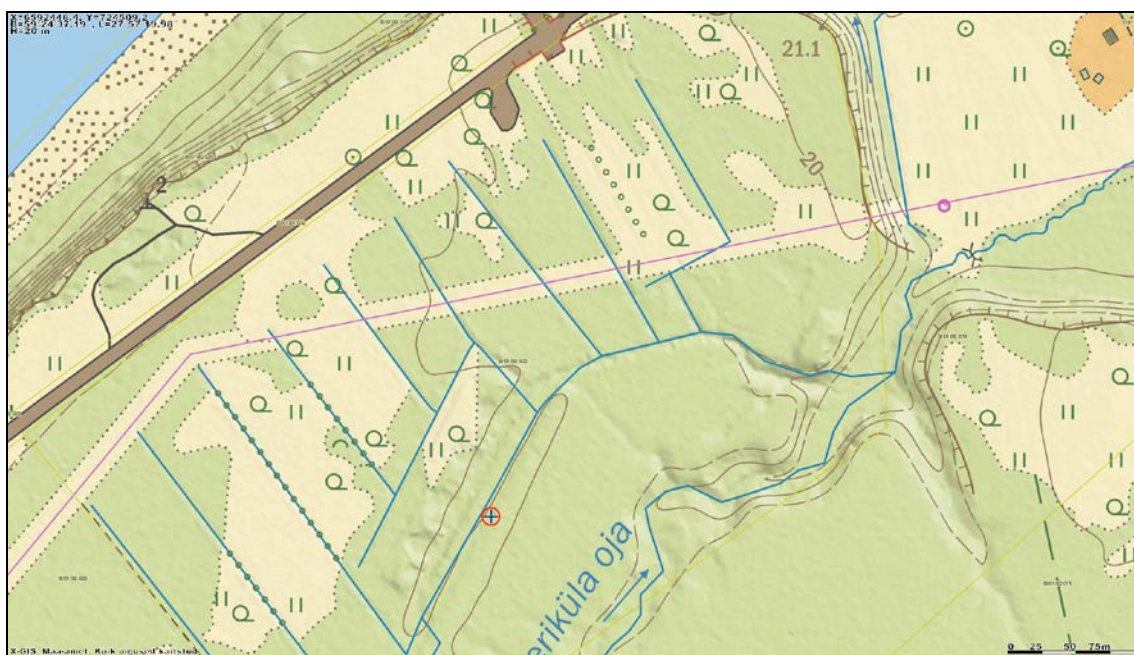
Skeem 7. Meriküla 10-tolline patarei 1981. aasta kaardil.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



Skeem 8. Meriküla 10-tolline patarei 1996. aasta aerofotol.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



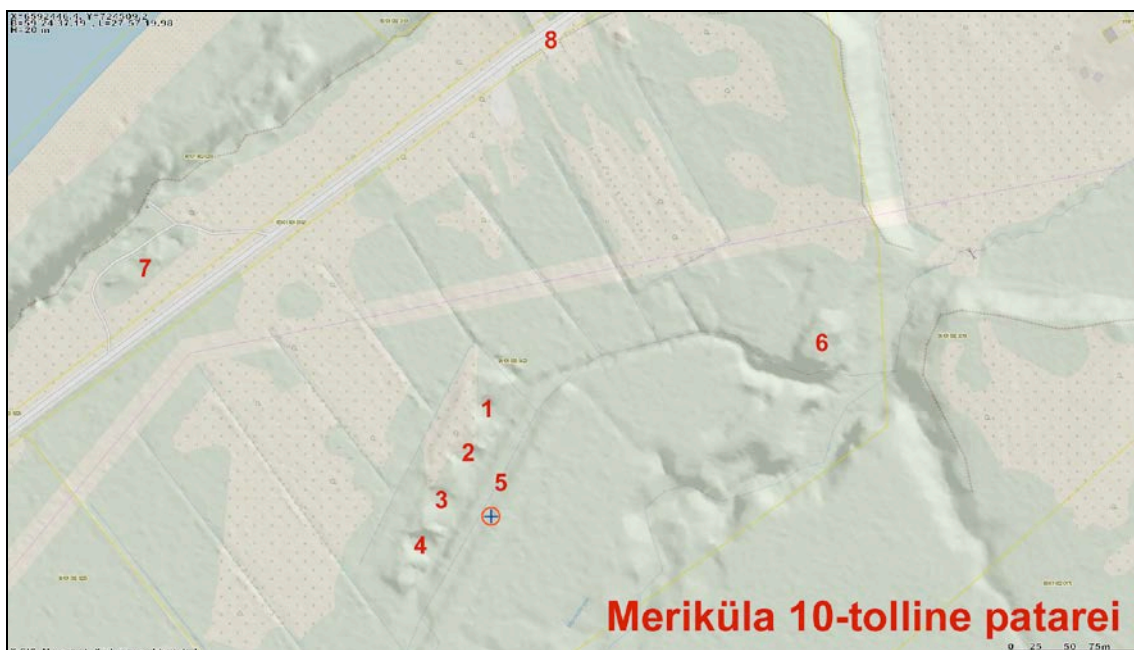
Skeem 9. Meriküla 10-tolline patareid 2006. aasta aerofotol.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



Skeem 10. Meriküla 10-tolline patareid põhikaardil.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



Skeem 11. Meriküla 10-tolline patareid objektid.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal



Skeem 12. Meriküla 10-tolline patareid objektid.
Allikas: Maa-ameti Geoportaal

- 1 – Kahurialus 1 [1]
- 2 – Kahurialus 2 [2]
- 3 – Kahurialus 3 [3]
- 4 – Kahurialus 4 [4]
- 5 – Kraav
- 6 – Laskemoonahoidla
- 7 – Meriküla 6-tolline patareid
- 8 – meriküla dessandi memoriaal

3. Fotod

Foto numbri järel sulgudes on pildifaili number.
Nurksulgudes on objekti number asukohaskeemil.



Foto 1 (080). Meriküla 10-tolline patareid. 1. kahurialus [1].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 2 (086). Meriküla 10-tolline patareid. 1. kahurialus [1].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 3 (091). Meriküla 10-tolline patarei. 1. kahurialus [1].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 4 (092). Meriküla 10-tolline patarei. 1. kahurialus [1]. Aluse keskel on 7 cm jämedune ja 45 cm pikkune polt.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 5 (097). Meriküla 10-tolline patareid. 1. kahurialus [1].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 6 (105). Meriküla 10-tolline patareid. 1. kahurialus [1]. Ümmarguse betoonaluse läbimõõt on umbes 330 cm.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 7 (109). Meriküla 10-tolline patarei. 1. kahurialus [1]. Betoonmüür on 60-70 cm paksune.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 8 (114). Meriküla 10-tolline patarei. 1. kahurialus [1]. Kahurialuste vahel on purustatud varjendite rusud.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 9 (123). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialuste [1] ja [2] vahel olnud varjendi ventilatsioonikorsten, välisläbimõõt 90 cm.

Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 10 (127). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialus 2 [2].

Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 11 (129). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialus 2 [2]. Piirdesein paistab olevat valatud mitmes järgus ja on kõigi kahurialuste juures pragunenud.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 12 (139). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialus 2 [2]. Poldiga betoonalust ei ole näha, see võib olla pinnasevalli all.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 13 (141). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialus 2 [2], taga kraav [5].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 14 (144). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialuste [2] ja [3] vahel olnud varjendi rusud.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 15 (150). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialuste [2] ja [3] vahel olnud varjendi rusud.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.

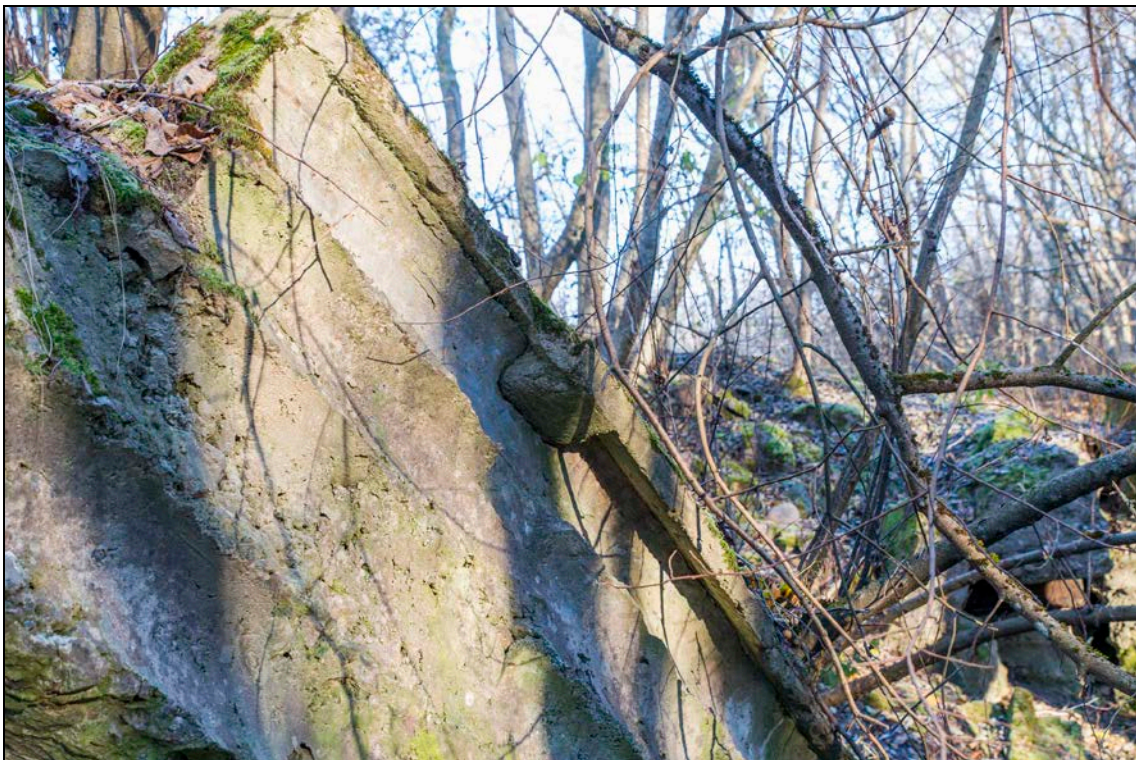


Foto 16 (154). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialuste [2] ja [3] vahel olnud varjendi rusud.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 17 (160). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialus 3 [3].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 18 (162). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialus 3 [3].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 19 (165). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialus 3 [3].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 20 (169). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialus 3 [3].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 21 (180). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialus 3 [3], vaade eesvallilt.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 22 (182). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialus 3 [3].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 23 (186). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialus 3 [3].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 24 (193). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialuste [3] ja [4] vahel olnud varjendi ventilatsioonikrsten.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 25 (202). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialuste [3] ja [4] vahel olnud varjendist on kõige rohkem säilinud, võib-olla see ongi olnud teistest kapitaalsem.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 26 (211). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialuste [3] ja [4] vahel olnud varjend.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 27 (220). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialuste [3] ja [4] vahel olnud varjend.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 28 (234). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 29 (245). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 30 (247). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 31 (249). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 32 (257). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 33 (264). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 34 (267). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 35 (274). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 36 (276). Meriküla 10-tolline patareid. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 37 (279). Meriküla 10-tolline patarei. Kahurialust 4 [4].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 38 (116). Meriküla 10-tolline patarei. Kraav [5].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 39 (234). Meriküla 10-tolline patarei. Kraav [5].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.

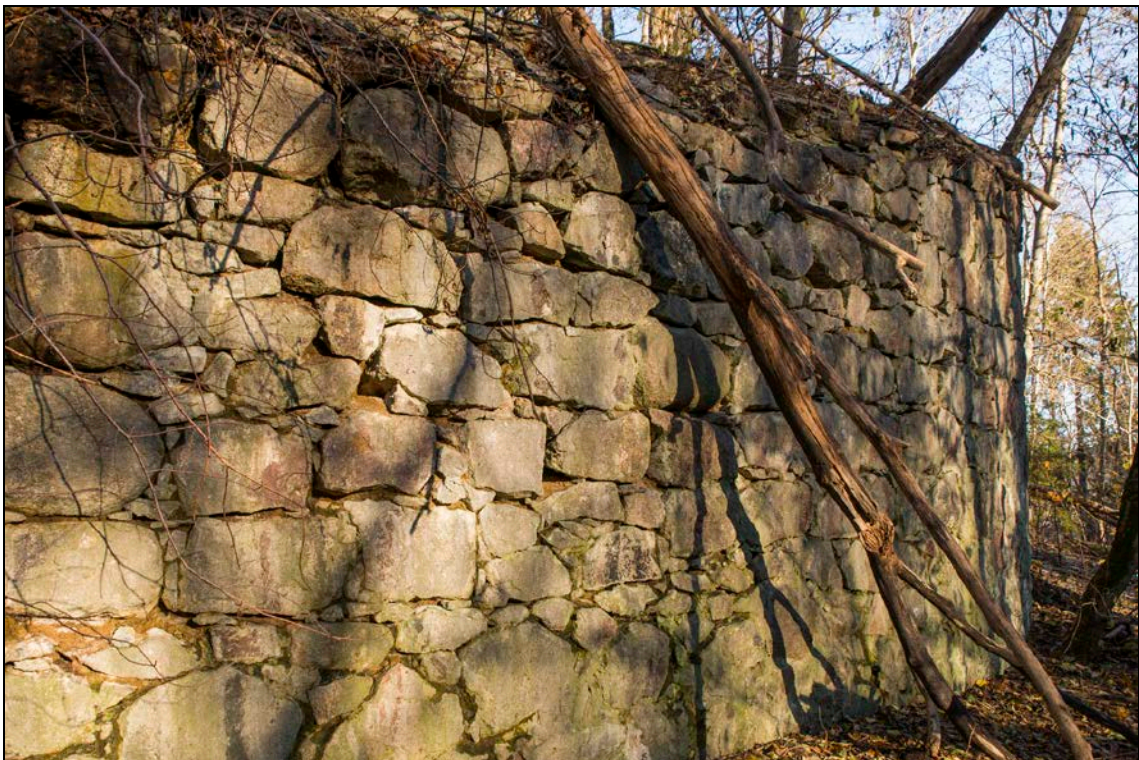


Foto 40 (319). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6]. Sissepääsu kõrval on tugimüür.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 41 (327). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 42 (328). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 43 (330). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 44 (334). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 45 (340). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6]. Vaheseinte betooni paksus on 1 m.

Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 46 (345). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].

Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 47 (348). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 48 (357). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].Lae paksus on 125 cm-
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 49 (365). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 50 (367). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6] koosneb kahest eraldi sissepääsuga poolest, kummaski kaks ruumi.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 51 (380). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 52 (383). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 53 (40). Meriküla 10-tolline patareid. Laskemoonahoidla [6].
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 54 (402). Meriküla 10-tolline patareid. Laskemoonahoidla [6]. Sissepääsu ees oleva tamburi lagi on sisse varisenud.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 55 (411). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6]. Ventilatsioonikorstnad.
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 56 (426). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6]. Vaade alt oja juurest,
Foto Mart Mõniste 2.11.2017.



Foto 57 (437). Meriküla 10-tolline patarei. Laskemoonahoidla [6]. Vaade kirdest, oja jääb vasakule.

Foto Mart Mõniste 2.11.2017.

4. Täiendav info

<http://muuseum.vaivaravald.ee/index.php?id=55>

Narva-Jõesuu sadama kaitseks mõeldud neljasuurtükilise rannapatarei ehitamist alustati tsaariarmee poolt Esimese maailmasõja ajal. Patarei ehitati Meriküla kõrgele kaldaastangule, selle teenindamiseks rajati Auvere jaamast raudteeharu. Valmisid kahurite (254 mm) betoonalused ning varjendid meeskonna ja laskemoona jaoks, kuid kahureid kohale monteerida ei jõutudki, enne algas Venemaal revolutsioon. Meriküla rannapatarei laskesektor oli kavandatud loodesse, ennetamaks saksa laevade lähenemist Narva-Jõesuule.

Vabadussõja lõpuaegadel otsustati Meriküla patareis, nüüd juba Viru rinde juhatuse poolt, ka suurtükid üles seada. Positsioon sai nimeks Rannapatarei nr 7. Hiljem siiski selgus, et patarei asukoht on tulistamiseks vilets. Uus positsioon rajati klindi äärde ja sellest mõnisada meetrit loode poole ka teine. Kuna 1920. aasta jaanuaris sõlmiti sõjas vaherahu, jäid kaks kohaletoodud 6-tollist kahurit valve alla ja sõjategevuses neid ei kasutatud. Mõni aasta hiljem demonteeriti kahurid Merikülalt ja saadeti relvalattu.

Merekindlused Eestis 1913-1940. Heino Gustavson. Tallinn 1993